

Els Cirerers de Salt

“Diu la llegenda que fa molts i molts anys...”

—tants que ni els més vells recorden quan va passar això que us explicaré—

Un bon dia va arribar a Salt un noi vestit d'una manera molt estranya. Al poble no n'havien vist mai cap guarnit així: duia unes robes molt boniques, d'un vermell tan lluent com el foc i d'un negre tan fosc com el carbó. Tampoc no se'n sabien avenir que tingués uns ulls tan petits i tan vius. No us ha d'estranyar que, davant aquesta visita inesperada, els saltencs i saltenques s'apropessin encuriosits al foraster.

—D'on véns vailet? —va preguntar una veu d'home gran.

I llavors sí que l'astorament va ser general, perquè ningú entenia què deia. Parlava de pressa i tot eren “nyings”, “pongs” i “lings”.

Mai cap veí del poble havia viatjat tan lluny com per haver sentit aquella llengua!

Això sí, hi va haver una cosa que van comprendre a l'instant quan el noi es va posar les mans a la panxa i va fer mala cara: tenia gana! La filla del flequer va córrer fins a l'obrador del pare i li va dur un parell de llonguets.

Quan el xicot va rebre les peces de pa, va somriure a la seva benefactora. De seguida van començar els cops de colze entre la colla de badocs.

—Haurà vingut de l'altra punta de món, però aquest també caurà de quatre potes, com tots els altres— comentaven burletes un parell de dones grans.

I tenien raó. El jove dels ulls petits va quedar enamoradíssim de la filla del flequer i no era estrany perquè era la noia més bonica del poble. Es deia Rosa i els saltencs en edat de casori somniaven desperts amb la seva bellesa. Mai fins aleshores els balls de la Festa Major s'havien vist tan concorreguts per joves vinguts d'arreu de la contrada, ansiosos per conèixer-la. La Rosa va enamorar fins i tot un poeta, que sota el balcó de casa seva li recitava versos d'amor: “La teva mirada sembla feta amb l'esperança de l'albada”, li deia. Però el poeta i tots els altres pretendents fugien esporuguits quan es topaven amb el pare. Un home cepat, eixut i fort com un roure, capaç d'aixecar els sacs de farina com aquell qui res. La mare de la Rosa havia mort quan la noia encara era una criatura, i a l'últim sospir li havia fet jurar al seu marit que tindria cura de la seva estimada filla per sobre de qualsevol altra cosa. El flequer ho havia promès entre llàgrimes. Va ser l'única vegada que se'l va veure plorar.

—Rosa, a casa hi ha feina! —va cridar el seu pare, quan es va adonar que la noia semblava encaterinar-se amb el foraster dels llonguets.

Si els dels poble no eren bons per a la seva filla, encara ho eren menys els de fora.

Mica en mica el noi de robes llampants es va anar quedant tot sol. Tothom ja havia satisfet la curiositat i ningú era capaç de fer-s'hi

entendre gaire. A més, des que la Rosa havia tornat a casa, el vailet s'havia quedat tot pansidot i, assegut sota l'ombra d'un arbre, anava tallant una branca arplegada de terra de la qual, mica en mica, en va néixer la figura d'un ocell. Quan ja quasi la tenia acabada, se li va acostar un nen que li va fer un senyal perquè el seguis. Ell va obeir i així va ser com va anar a parar davant de la fleca. Aquell marrec li havia llegit el pensament! Es va atansar a l'establiment amb cautela per poder observar la noia: es movia amb gràcia darrere del taulell i no deixava de somriure mentre despaxava a tothom amb simpatia.

Sense saber ben bé com, va anar avançant fins a entrar a la fleca.

—Hola altra vegada, foraster! —va saludar-lo amb una rialla. Ell va respondre inclinant el cap i, tot seguit, sense veure's amb cor de mirar-la als ulls, li va allargar la figura de fusta que acabava de fer.

—Per a mi? Moltíssimes gràcies! Deus tornar a tenir gana, oi? Mira, tu el fruit del teu treball, i jo el del meu i del meu pare —i li va donar un dels pans que hi havia al cove de vímet de darrere el taulell.

El noi, com si fos un saltenc més, va sortir de la fleca amb la mateixa cara de felicitat que feia tota la clientela de la Rosa.

I llavors no es va saber res més d'ell fins l'endemà al matí, que va tornar a aparèixer. Ningú sabia on havia passat la nit i, de fet, molts veïns del poble ja no li van prestar massa atenció:

—Guaita, encara tenim el foraster per aquí! —feia un.

—I on vols que vagi? Si, com a Salt, no s'hi està enlloc! —responia un altre.

El jove vestia les mateixes robes vermelles i negres que el dia anterior, però continuaven igual de netes i polides, com si se les acabés de posar. Es va asseure a redós del mateix arbre i va començar a tallar una altra branca. Més gruixuda i més grossa. Va estar enfeinat gairebé tot el dia. Aquesta vegada no era un ocell. Eren dos. Un al costat de l'altre. Decidit, va anar a la fleca a veure la Rosa.

—Ja m'ho han dit que encara corries per aquí. M'alegro de tornar-te a veure... —la seva benvinguda es va aturar en sec quan el noi, acotant el cap, li va donar el que havia tallat.

—Són preciosos. Hi tens molta traça.

Durant un instant no es van dir res. Només es van mirar als ulls. No calia que parlessin la mateixa llengua. La Rosa i el foraster començaven a entendre's massa bé perquè els calguessin les paraules.

El pare va trencar l'encanteri:

-Rosa! Rosa! Vine un moment a l'obrador, si et plau!

Ella va semblar despertar d'un encanteri. Sobresaltada, li va donar una peça de pa i el va fer fora de la botiga:

-Marxa, marxa abans que el pare et vegi.

I el nouvingut es va fer fonedís... fins l'endemà al matí, que el van tornar a trobar sota l'arbre tallant fusta per portar un nou present a la Rosa. I el mateix va passar l'endemà de l'endemà; i l'endemà de l'endemà de l'endemà... I cada dia la Rosa li donava alguna cosa per menjar: un pa, un panet, un llonguet... i durant un instant es miraven sense dir-se res, perquè no els calia, que ja s'ho deien tot amb els ulls.

El foraster ja no era tan foraster i la gent de Salt, quan passava pel seu costat, el saludava com feia amb la resta de veïns que es trobaven pel carrer. A més, la mainada sempre se li acostava, fascinada per la seva habilitat amb la fusta. Alguns deien que feia màgia, que de cap manera podia ser que, d'un tros de branca, en sortissin figures tan boniques. I així, envoltat de canalla, va ser com va començar a aprendre a parlar català i com tothom va saber que venia de molt lluny, d'una terra anomenada Manxúria.

-I per què en vas marxar? -li van preguntar els galifardeus del poble.

-Perquè volia veure la cosa més bonica del món.

-I quan l'hagis trobat, què faràs? Tornaràs?

-Qui vol tornar després de veure el més bonic del món?

-Això vol dir que ja saps què és?

Llavors va acotar el cap sense respondre.

-La pega és que el més bonic del món té un pare que fa molta por, oi? -i tots van esclafir a riure perquè sí, la Rosa era el més bonic que hi havia al món, des de Manxúria fins a Salt.

I també era veritat que el flequer li començava a pujar la mosca al nas amb aquell foraster de les peces de fusta que cada dia anava a veure la seva filla. L'enrabiada va ser absoluta quan un veí li va xerrar que la seva filla aprofitava les estones que ell marxava a buscar farina al molí per passejar-se amb el noi per les Deveses de Salt.

-N'hi ha que diuen que s'han fet un petó i tot! -li va explicar un.

Al pare de la Rosa li bullia la sang i quan el foraster va entrar a la fleca com feia cada tarda, l'home el va fer fora sense contemplacions.

-Marxa i no tornis mai més! No ets ben rebut en aquesta casa.

La noia plorava i suplicava, però no hi va haver res a fer.

-I tu puja a la teva habitació! No en sortiràs fins que t'ho digui!

Tota la nit es van sentir els sanglots de la Rosa, engabiada a la seva cambra. L'endemà al matí el seu pare no la va deixar baixar a despatxar. L'home tenia l'esperança que amb un parell o tres de dies aquell foraster tocaria el dos i s'acabaria tot plegat. Però el flequer anava errat. La seva filla no deixava de plorar i el noi de Manxúria cada dia s'acostava a la casa del flequer amb el cor encogit. A Salt ningú parlava de res més: uns deien que el pare tenia raó; però altres, que a la parella se'ls veia molt enamorats i que haurien de poder festejar. Les discussions duraven hores!

I per fi, una nit ja no es van sentir els plors de la Rosa. De bon matí el pare li va pujar el pa acabat de fer, satisfet per la seva victòria, però quina va ser la seva sorpresa quan va descobrir que la cambra era buida i la finestra era oberta de bat a bat. Recolzada a l'ampit hi havia una escala feta de branques de fusta tallades.

L'home va sortir al carrer com un esperitat:

-Han fugit! Han fugit! La meva pobra filla i el foraster!

Tot el poble els va començar a buscar per tot arreu, però no hi havia manera de trobar-los. Van mirar casa per casa, racó per racó... res. Van voltar sense parar fins a l'hora de dinar i a la tarda van anar a les Deveses. Ningú hi sabia trobar cap pista fins que un dels marrecs de la plaça es va adonar d'una cosa:

-Fixeu-vos amb aquests dos cirerers! Abans no hi eren!

-Au va, home! Que no veus que són grossos, i a més estan a punt de florir! -va respondre un altre.

-El noi té raó. Aquests dos cirerers no hi eren!

-Guaiteu què hi ha aquí!

Al voltant dels dos arbres hi havia totes les figuretes que el foraster havia regalat a la Rosa. El flequer es va ajupir:

-I dues aliances de fusta.

Els veïns de Salt ja no van buscar més.

D'aleshores ençà, els enamorats de Salt busquen els dos primers cirerers florits de les Deveses. La llegenda diu que la parella que es faci un petó protegida per les seves branques estarà enamorada per sempre més.

Xavier Carmaniu Mainadé

Elaborat per: Ajuntament de Salt
Il·lustracions: Delphine Labedan
Disseny gràfic: nadal

